

54-59 Ay Çocuklar İçin Aile Gözlem ve Ön Tarama Formu

Aileler için yaş dönemine uygun ön tarama ve gözlem formu

Çocuğun yaşı (ay)	Form tarihi	Evde kullanılan dil(ler)
Dolduran kişinin yakınlığı	Çocuğun adı ve doğum tarihi yazmanız gerekmez.	

Bu form ne için hazırlandı? Bu form, 54-59 ay aralığındaki çocuklarda yaş dönemine göre gözlenmesi beklenen iletişim, dil, konuşma, oyun, sosyal anlama, yeme-içme ve oral-motor becerilerini günlük yaşam içinde aile gözlemiyle gözden geçirmek amacıyla hazırlanmış bir ön tarama kontrol listesidir.

Önemli not: Tanı koymaz; tek başına resmi değerlendirme, tedavi planı veya rapor yerine geçmez. Amaç, ailelerin destek gerektirebilecek alanları fark etmesine yardımcı olmaktır.

Nasıl yanıtlayalım? Maddeleri yanıtlarken çocuğun son 2-3 haftadaki genel durumunu düşünün. En iyi ya da en zor gününü değil, çoğu zamanki hâlini esas alın. ★ işaretli maddeler öncelikli izlem maddeleridir.

Form seçimi: Bu form, 54 ayını doldurmuş ve 59 ayına kadar olan çocuklar için kullanılır.

Yanıt	Her zaman / çoğunlukla	Bazen	Henüz değil
Anlamı	Sık ve kendiliğinden yapar	Ara sıra yapar ya da hatırlatınca yapar	Şu anda yapmıyor

1) İletişim ve Sosyal Karşılıklık

Madde	Her zaman / çoğunlukla	Bazen	Henüz değil
★ 1. Karşılıklı konuşmada en az 4 tur sürdürebilir.	☐	☐	☐
★ 2. Dikkatini çekmek için konuşarak girişimde bulunur.	☐	☐	☐
★ 3. Bir şeyi göstermek, paylaşmak ya da anlatmak için kendiliğinden iletişim başlatır.	☐	☐	☐
4. Akran oyununa katılmak için konuşarak girişimde bulunur.	☐	☐	☐
5. Temel sosyal iletişim kurallarını kullanır. (Örn. selamlaşma, teşekkür etme, sıra alma.)	☐	☐	☐

2) Anlama (Alıcı Dil)

Madde	Her zaman / çoğunlukla	Bazen	Henüz değil
★ 6. İki ya da üç basamaklı günlük yönergeleri yerine getirir.	☐	☐	☐
★ 7. Kısa bir öykünün ana olaylarını takip eder.	☐	☐	☐
★ 8. "Neden?" ve "Nasıl?" sorularını anlar.	☐	☐	☐

Madde	Her zaman / çoğunlukla	Bazen	Henüz değil
9. Zaman ve konum bildiren sözcükleri anlar. (Örn. önce-sonra, içinde-üstünde, dün-yarın.)	☐	☐	☐
10. Nesnelerin ne işe yaradığını anlar. (Örn. kaşıkla yenir, havluyla kurulur.)	☐	☐	☐

3) Kendini İfade Etme ve Anlatma

Madde	Her zaman / çoğunlukla	Bazen	Henüz değil
★ 11. En az 4 sözcüklü cümleler kurar.	☐	☐	☐
★ 12. Duyduğu ya da yaşadığı bir olayı en az 2 olay içerecek şekilde anlatır.	☐	☐	☐
13. Bir olayın başını ve devamını birkaç cümleyle anlatır.	☐	☐	☐
★ 14. Bir nesnenin ne işe yaradığını söyler. (Örn. "Makas kesmek için", "kaşık yemek yemek için".)	☐	☐	☐
15. Bir kitabı ya da öyküyü dinledikten sonra basit sorulara uygun yanıt verir.	☐	☐	☐
★ 16. Duygularını, isteklerini ve düşüncelerini cümleyle ifade eder.	☐	☐	☐

4) Dil Yapısı ve Kavramsal Dil

Madde	Her zaman / çoğunlukla	Bazen	Henüz değil
17. Zaman eklerini çoğu zaman uygun biçimde kullanır. (Örn. geldi, gidiyor, gidecek.)	☐	☐	☐
18. Çoğul, olumsuzluk ve kişi eklerini kullanır. (Örn. arabalar, gitmedi, yaptım.)	☐	☐	☐
19. Neden-sonuç bağı kuran cümleler kurar. (Örn. "Yağmur yağdı, o yüzden ıslandık.")	☐	☐	☐
20. Yer-yön ve sıra kavramlarını dil içinde kullanır. (Örn. altında, yanında, önce, sonra.)	☐	☐	☐
21. Nesneleri özellikleriyle betimler. (Örn. büyük-küçük, sert-yumuşak, kırmızı.)	☐	☐	☐

5) Sosyal Oyun ve Anlatı

Madde	Her zaman / çoğunlukla	Bazen	Henüz değil
22. Rol oyununu konuşmayla sürdürür. (Örn. doktorculuk, market, evcilik.)	☐	☐	☐
23. Başka çocukların söylediklerine göre oyunu düzenler.	☐	☐	☐
24. Bir olayı birkaç cümleyle anlamlı sırada aktarır.	☐	☐	☐

Madde	Her zaman / çoğunlukla	Bazen	Henüz değil
25. Sosyal durumda uygun karşılık verir. (Örn. “Olur”, “hayır teşekkür ederim”, “özür dilerim”).	☐	☐	☐

6) Sosyal Anlama

Madde	Her zaman / çoğunlukla	Bazen	Henüz değil
26. Karşısındaki kişinin görmediği ya da duymadığı bir şeyi bilmiyor olabileceğini fark eder.	☐	☐	☐
27. İki kişinin aynı durum hakkında farklı düşünebileceğini anlar.	☐	☐	☐
28. Konuşurken karşı tarafın ne bildiğine göre açıklama yapar. (Örn. yeni gelen birine ek bilgi verir.)	☐	☐	☐

7) Konuşma Becerileri (Anlaşılabilirlik ve Akıcılık)

Madde	Her zaman / çoğunlukla	Bazen	Henüz değil
★ 29. Evdeki ya da çocuğu tanıyan yetişkinler söylediklerinin çoğunu anlar.	☐	☐	☐
★ 30. Çocuğu çok tanımayan kişiler de söylediklerinin büyük kısmını anlar.	☐	☐	☐
★ 31. Konuşması genel olarak rahat akar; belirgin takılma, uzatma ya da tekrarlar sık görülmez.	☐	☐	☐
32. Aynı sözcüğü çoğu zaman benzer şekilde söyler.	☐	☐	☐
33. Konuşurken farklı sesleri kullanır; çok sayıda sözcüğü birbirine benzer söylemez.	☐	☐	☐

Aile için not: Bu bölüm, çocuğun konuşmasının günlük yaşam içinde ne kadar anlaşılır ve akıcı duyulduğunu fark etmeye yardımcı olur.
Belirgin takılma, uzatma, tekrar ettirme ya da konuşmanın sık anlaşılmaması fark ediliyorsa bu alanı daha yakından izlemek yararlı olabilir.

8) Beslenme ve Oral-Motor Beceriler

Madde	Her zaman / çoğunlukla	Bazen	Henüz değil
★ 34. Yeni bir yiyeceğe bakar, dokunur, koklar ya da küçük bir deneme yapar.	☐	☐	☐
★ 35. Birden fazla gıda grubundan yiyecek kabul eder.	☐	☐	☐
★ 36. Farklı dokudaki yiyecekleri ısırır ve çiğner.	☐	☐	☐
★ 37. Lokmayı ağız içinde rahatça yönetir.	☐	☐	☐
38. Kaşık ve çatala kendi kendine yer.	☐	☐	☐
39. Açık bardaktan dökmeden içer.	☐	☐	☐
★ 40. Beslenme sırasında belirgin zorlanma göstermeden yer ve yutar.	☐	☐	☐

Önemli Not

Bu formun amacı: Bu form aile gözlemi ve ön tarama amacıyla hazırlanmıştır. Tanı koymaz; tek başına resmi değerlendirme, tedavi planı veya rapor yerine geçmez.

Değerlendirme önerisi: Gözlem sonucunda sizi düşündüren alanlar varsa iletişim, dil, konuşma, yeme-içme veya oral-motor beceriler açısından ayrıntılı değerlendirme yararlı olabilir.

Ebru Erdoğan

Dil ve Konuşma Terapisti, M.Sc.